

Datum
23 maart 2021

Registratienummer
BSD/00125321
RIS307838

Gewijzigd voorstel van het college inzake Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Den Haag 2021

De raad van de gemeente Den Haag,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders,

gelet op de artikelen 41c, tweede lid en 69, tweede lid van de Gemeentewet,

besluit:

Vast te stellen de Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Den Haag 2021.

Toelichting

Bestuurders zijn er voor alle inwoners. Eenieder kan zich voor vele aangelegenheden tot de gemeente wenden. De gemeente verkeert daarbij vaak in een monopoliepositie. Dat stelt hoge eisen aan de kwaliteit van het lokale openbaar bestuur en aan degenen die daarin functioneren. Integriteit is daarvan een wezenlijk onderdeel. Als de bestuurders niet integer handelen, of zelfs de schijn dat zij dat niet doen niet voorkomen, loopt ons democratische systeem en het vertrouwen dat de bewoners van de stad daarin hebben vast. Bestuurders moeten hun verantwoordelijkheid hierin nemen door open en transparant te handelen, zorgvuldig de regels te volgen en daarover verantwoording af te leggen, aan collega-bestuurders en (leden van) de volksvertegenwoordiging en bovenal aan de inwoners van Den Haag.

In de afgelopen jaren heeft het onderwerp bestuurlijke integriteit steeds meer aandacht gekregen. Niet alleen landelijk, maar ook en vooral in Den Haag. Naar aanleiding van het aftreden van twee wethouders eind 2018 heeft de waarnemend burgemeester Remkes het thema hoog op de kaart gezet. Hij heeft tal van maatregelen genomen om integriteit van bestuurders te waarborgen. Een van die maatregelen was dat de zittende en nog te benoemen kandidaat-wethouders gescreend zijn op integriteit door een externe Integriteitscommissie. Afgesproken is om dat voortaan bij elke kandidaat-wethouder te doen.

Bij het uitbrengen van haar rapportage over de bevindingen van de screening heeft de Integriteitscommissie een aantal aanbevelingen gedaan om de bestuurlijke integriteit te bevorderen. Het college en de burgemeester hebben deze aanbevelingen omarmd en de uitvoering daarvan ter hand genomen.

Eén van de aanbevelingen was om de Gedragscode integriteit voor de wethouders en de burgemeester te actualiseren. De vorige code stamt uit 2016. Die aanbeveling wordt met deze Gedragscode verwezenlijkt.

Een tweede aanbeveling die deze Gedragscode uitvoert is de regeling met betrekking tot het gebruik van de dienstauto. De aanbeveling was de regeling in lijn te brengen met de fiscale regels op dit punt. In de Rechtspositieregeling burgemeester en wethouders Den Haag is er echter voor gekozen om niet de volledige fiscale ruimte te gebruiken. Dan zouden ook privéritten zijn toegestaan (zuiver privé-aangelegenheden en ritten voor (neven)functies die niet rechtstreeks voortvloeien uit het ambt). Het college heeft besloten het gebruik van de dienstauto te beperken tot alleen zakelijke ritten. In de Gedragscode hoeft dit niet verder te worden gespecificeerd, omdat dit rechtstreeks voortvloeit uit het Rechtspositiebesluit en de burgemeester en de wethouders via deze Gedragscode reeds beloven om geen gemeentelijke voorzieningen (zoals de dienstauto) te gebruiken voor privédoeleinden

De Gedragscode is niet de enige regeling die de integriteit van wethouders en burgemeester tot onderwerp heeft. Ook de Gemeentewet en de landelijke en gemeentelijke rechtspositieregelingen bevatten gedragsnormen voor hen. Vertrekpunt voor de wethouder en burgemeester is de eed of gelofte (betreft terminologie uit de Gemeentewet) die de politieke ambtsdrager bij de ambtsaanvaarding aflegt. Die eed wordt in deze Gedragscode gevolgd door een uitdrukkelijke belofte van de wethouder en burgemeester aan de raad, collega-bestuurders en de stad om te handelen volgens de in deze code genoemde gedragsnormen. Dat is nieuw ten opzichte van de vorige Gedragscode. Doel ervan is om in de vergadering waarin de wethouder of burgemeester wordt beëdigd uitdrukkelijk stil te staan bij de Gedragscode door het overhandigen van een (ter plaatse) getekende belofte. De code sluit ook aan op de regels over bijvoorbeeld nevenfuncties of geschenken, zoals neergelegd in het Rechtspositieregeling burgemeester en wethouders Den Haag 2021.

Bestuurlijke integriteit houdt in dat de verantwoordelijkheid die met de functie samenhangt wordt aanvaard en dat er de bereidheid is om daarover verantwoording af te leggen. Verantwoording wordt intern afgelegd aan collega-bestuurders en aan de gemeenteraad, maar ook extern aan organisaties en eenieder voor wie bestuurders hun functie vervullen.

Een aantal kernbegrippen is daarbij leidend en plaatst bestuurlijke integriteit in een breder perspectief:

Onafhankelijkheid

De bestuurder vermijdt in zijn of haar handelen verhoudingen waarin zijn of haar persoonlijk belang of dat van een groep waarmee hij/zijn persoonlijk verbonden of gelieerd is enerzijds en de belangen van de gemeente anderzijds door elkaar gaan lopen of kunnen gaan lopen. Zelfs de schijn van belangenverstrengeling moet worden vermeden.

Persoonlijke belangen kunnen bijvoorbeeld in het geding zijn als er besluitvorming plaatsvindt ten aanzien van personen of bedrijven waarmee de bestuurder of diens partner een familiale, vriendschappelijke of zakelijke relatie heeft of wanneer de bestuurder persoonlijk voordeel zou (kunnen) hebben bij het te nemen besluit.

Dienstbaarheid

De bestuurder is altijd gericht op het belang van de gemeente en op de organisaties en bewoners die daar onderdeel van uitmaken.

Functionaliteit

Het handelen van de bestuurder heeft een herkenbaar verband met de functie die hij of zij vervult in het bestuur.

Openheid

De bestuurder handelt transparant, opdat verantwoording mogelijk is en de controlerende organen zicht hebben in het handelen van hem of haar en zijn of haar beweegredenen daarbij. Deze openheid wordt beperkt door de regelgeving omtrent vertrouwelijke en geheime informatie.

Betrouwbaarheid

Op een bestuurder moet men kunnen rekenen. Hij of zij houdt zich aan de afspraken. Kennis en informatie waarover hij of zij uit hoofde van zijn functie beschikt, wendt hij of zij aan voor het doel waarvoor die zijn gegeven.

Zorgvuldigheid

De bestuurder laat zich ambtelijk vooraf goed informeren over de gevolgen van (voorgenomen) besluiten en toezeggingen aan bewoners en bedrijven en betreft bij gesprekken in de stad zijn ambtelijke ondersteuning.

Gedragingen moeten aan deze kernbegrippen getoetst kunnen worden.

In de Gedragscode, en met name de belofte, zijn deze kernbegrippen geconcretiseerd. Daarnaast is de belofte gebaseerd op de bovenliggende wet- en regelgeving, zoals de landelijk Rechtspositieregelingen, Gemeentewet en de Regeling rechtspositie burgemeester en wethouders Den Haag 2021. In het onderliggende Handboek Bestuur zijn deze regelingen nader vertaald naar concrete uitvoeringsinstructies. De Gedragscode verbindt deze wet- en regelgeving en uitvoeringsinstructies.

De Gedragscode richt zich primair op het gedrag van individuele bestuurders. Uiteraard is de Gedragscode waar mogelijk ook van toepassing op gedragingen van het college als bestuursorgaan, in hun handelen als eenheid en in het bevorderen van de onderlinge samenwerking.

Het niet naleven van de gedragscode heeft op zich geen rechtsgevolgen. De eigen verantwoordelijkheid voor het naleven van de code staat voorop. De Gedragscode is evenwel niet vrijblijvend. De bestuurders kunnen daarop worden aangesproken en zij dienen zich over de naleving ervan te verantwoorden. Het niet naleven van de gedragscode kan dus wel onderdeel worden van politiek debat en politieke gevolgen hebben.

Het niet naleven van de bovenliggende wet- en regelgeving kan uiteraard wél rechtsgevolgen hebben. Bijvoorbeeld het schenden van de geheimhoudingsplicht is strafbaar op grond van het Wetboek van Strafrecht, onrechtmatig handelen kan leiden tot civiele aansprakelijkheid voor de schade die daaruit voortvloeit. Een en ander volgt dus niet rechtstreeks uit schending van de Gedragscode, maar uit schending van de regels waarop deze code mede is gebaseerd.

De “Modelgedragscode Integriteit (dagelijkse) bestuurders in gemeenten, provincies en waterschappen” van BZK en de VNG is bij de opstelling van deze Gedragscode betrokken. Vrijwel alle elementen uit het model zijn verwerkt. Daarnaast zijn er enkele Haagse aanvullingen/aanpassingen aangebracht (onder meer de draaideurconstructie en benoeming na ontslag bij verbonden partijen).

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1

In deze Gedragscode wordt verstaan onder:

- **Beloofte: de belofte integer gedrag;**
- **college: het college van burgemeester en wethouders van Den Haag.**

Artikel 1.2 Bereik van de Gedragscode

Deze Gedragscode geldt voor de burgemeester en de wethouders, maar richt zich ook tot de bestuursorganen.

Artikel 1.3 Openbaarheid

De Gedragscode is openbaar en via internet beschikbaar.

Paragraaf 2 Integriteitsnormen voor de burgemeester en voor wethouders

Artikel 2.1 Integriteitsnormen

De normen voor integer gedrag zijn verwoord in de Belofte.

Artikel 2.2 Ondertekening Belofte wethouder

1. Volgend op zijn beëdiging in de raadsvergadering ondertekent de wethouder de Belofte.
2. De voorzitter van de raad neemt de ondertekende Belofte in ontvangst.

Artikel 2.3 Ondertekening Belofte burgemeester

1. Volgend op zijn beëdiging in de raadsvergadering ondertekent de burgemeester de Belofte integer gedrag.
2. De voorzitter van het Presidium neemt de ondertekende Belofte in ontvangst.

Artikel 2.4 Inhoud Belofte

De Belofte wethouder/burgemeester luidt als volgt:

*Geachte voorzitter, leden van de raad en bewoners van Den Haag.
Ik beloof u het volgende:*

Dienstbaarheid en functionaliteit

Ik richt mij altijd op het belang van de gemeente en op de organisaties en bewoners die daar onderdeel van uitmaken en mijn handelen heeft een herkenbaar verband met de functie die ik vervul.

Onafhankelijkheid

1. *Ik ben transparant over mijn persoonlijke belangen in relatie tot mijn ambt. Besluiten die ik neem worden niet beïnvloed door een persoonlijk belang.*
2. *Ik geef bij de beraadslaging en besluitvorming aan in hoeverre het onderwerp mij persoonlijk aangaat en als mijn onafhankelijke oordeelsvorming over een onderwerp in het geding kan zijn onthoud ik mij zo nodig van deelname.*
3. *Ik doe niet mee aan beraadslaging en besluitvorming over opdrachten aan een aanbieder van diensten of zaken aan de gemeente waarmee of met wie ik familie- vriendschaps- of andere persoonlijke betrekkingen heb of in het verleden heb gehad en die mijn onafhankelijkheid zouden kunnen beïnvloeden.*

4. *Ik handel in de uitoefening van mijn ambt niet zodanig dat ik vooruitloop op een functie na aftreden.*
5. *Ik zie af van het tegen beloning verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de gemeente gedurende een jaar na mijn aftreden.*
6. *Ik aanvaard geen geschenken met een commerciële waarde van meer dan € 50 .*
7. *Ik stuur geschenken die ik uit hoofde van mijn ambt ontvang met een commerciële waarde van meer dan €50,- terug. Als ik ze niet kan weigeren of terugsturen draag ik ze over aan de gemeente.*
8. *Ik accepteer geen geschenken, faciliteiten en diensten als mijn onafhankelijke positie hierdoor kan worden beïnvloed.*
9. *Ik ontvang geen geschenken op mijn huisadres.*
10. *Ik accepteer geen aanbiedingen voor privéwerkzaamheden of kortingen op privégoederen indien die mij wegens of met het oog op mijn ambt worden gedaan.*
11. *Ik accepteer geen uitnodigingen voor lunches, diners, recepties, evenementen, voorstellingen, excursies en andere uitnodigingen die door anderen dan de gemeente betaald of georganiseerd worden, tenzij dat behoort tot de uitoefening van mijn functie en mijn aanwezigheid beschouwd kan worden als functioneel. Bij twijfel leg ik dit ter bespreking voor aan het college.*

Betrouwbaarheid

1. *Ik ben te vertrouwen en ik houd me aan mijn afspraken.*
2. *Ik ga zorgvuldig en correct om met informatie waarover ik uit hoofde van mijn ambt beschik:*
 - *Ik bewaar mijn stukken en bestanden veilig;*
 - *Ik houd geen informatie achter;*
 - *Ik deel vertrouwelijke informatie niet met anderen voor wie de informatie niet bedoeld is;*
 - *Ik ga verantwoord om met e-mail en internetfaciliteiten en met de social media van de gemeente.*
3. *Ik gebruik bevoegdheden, middelen en informatie waarover ik door mijn ambt beschik alleen voor het doel waarvoor ik die verkregen heb en maak geen gebruik van in de uitoefening van mijn ambt verkregen informatie te eigen bate of ten bate van mijn persoonlijke betrekkingen;*
4. *Ik declareer alleen gemaakte kosten waarvoor geregeld is dat ik ze mag declareren.*
5. *Ik declareer geen kosten die al op andere wijze worden of zijn vergoed.*
Ik gebruik geen voorzieningen en eigendommen van de gemeente voor privédoeleinden of voor derden, behalve als het de bruikleen betreft van een mobiele telefoon of andere voorzieningen die conform de bruikleenovereenkomst mede voor privédoeleinden kunnen worden gebruikt.

Openheid

Ik ben open over risico's en dilemma's op het gebied van integriteit. Ik kan altijd uitleggen waarom ik op een bepaalde manier heb gehandeld en ben daartoe ook bereid. Bovendien spreek ik anderen aan op mogelijk niet-integer gedrag. Iedereen mag ook mij daarop aanspreken.

Nevenfuncties

1. *Ik geef bij aanvang van mijn ambt de raad informatie over nevenfuncties die openbaar gemaakt moeten worden.*
2. *Ik geef de raad informatie over tijdens mijn ambt aanvaarde functies of over wijziging van bestaande nevenfunctie binnen een week na aanvaarding of wijziging.*
3. *Ik behoud alleen inkomsten uit een q.q. nevenfunctie voor zover dat wettelijk is toegestaan.*
4. *Ik laat als fulltime-wethouder mijn inkomsten uit een niet aan het ambt gebonden nevenfunctie conform de regelgeving op dit punt verrekenen.*
5. *Ik aanvaard of vervul geen nevenfunctie die een risico vormt voor een integrale invulling van mijn ambt.*

Dienstreizen

- ± *Ik meld het voornemen om een buitenlandse dienstreis te maken vooraf aan het college en geef daarbij informatie over het doel, de noodzaak en de duur van de reis, de bijbehorende beleidsoverwegingen, de keuze en afweging voor het vervoermiddel, de samenstelling van het gezelschap dat meereist, de geraamde kosten, wie die betaalt.*
2. *Ik reis nooit voor rekening van een organisatie die belangen heeft bij besluitvorming van de gemeente over het doel of onderwerp van de reis .*
3. *Ik leg binnen een maand na terugkeer verantwoording af over afgelegde buitenlandse dienstreizen. Deze informatie wordt toegevoegd aan het openbare register.*

Dit beloof ik u en de stad en hier mag u mij aan houden!

Den Haag, [datum]

Naam

Handtekening

Paragraaf 3 Overige bepalingen

Artikel 3.1 Draaideurconstructie

Het college sluit de burgemeester of een wethouder gedurende een jaar na aftreden uit van het tegen beloning verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de gemeente.

Artikel 3.2 Voordracht verbonden partij

1. Het college draagt de burgemeester of een wethouder niet eerder dan een jaar na aftreden voor als kandidaat voor benoeming tot commissaris of bestuurslid van een verbonden partij.
2. Onder verbonden partij wordt verstaan hetgeen hieronder wordt verstaan in artikel 1.1 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Artikel 3.3 Interpretatie Gedragscode

1. De gemeenteraad bevordert de eenduidige interpretatie van de Gedragscode en de daarin opgenomen integriteitsnormen.
2. In geval van leemtes of onduidelijkheden in de Gedragscode of integriteitsnormen voorziet hij daarin.

Artikel 3.4 Financiële en administratieve organisatie

Het college en de raad richten de financiële en administratieve organisatie zodanig in dat er een getrouw beeld mogelijk is van de juistheid en rechtmatigheid van de uitgaven en hanteren heldere procedures over de wijze waarop functionele uitgaven rechtstreeks in rekening worden gebracht of kunnen worden gedeclareerd bij de gemeente.

Artikel 3.5 Afspraken raad

1. De raad maakt op voorstel van de burgemeester afspraken over in ieder geval:
 - a. de periodieke bespreking van het onderwerp integriteit in het algemeen en van de Gedragscode in het bijzonder;
 - b. de uitvoering van deze Gedragscode.
 - c. De afspraken als bedoeld in het eerste lid maken deel uit van deze Gedragscode.

Paragraaf 4 Registers

Artikel 4.1 Register nevenfuncties burgemeester en wethouders Den Haag

1. Er is een Register nevenfuncties.
2. De gemeentesecretaris legt dit Register aan en beheert het.
3. Het Register vermeldt ten minste:
 - a. de omschrijving van de nevenfunctie;
 - b. de organisatie voor wie de nevenfunctie wordt verricht;
 - c. of het al dan niet een nevenfunctie betreft uit hoofde van het ambt;
 - d. of de nevenfunctie bezoldigd of onbezoldigd is;
 - e. indien bezoldigd: wat de geschatte inkomsten daaruit zijn, voor zover deze openbaar gemaakt moeten worden.
4. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Artikel 4.2 Register geschenken

1. Er is een Register schenkingen.
2. De gemeentesecretaris legt dit Register aan en beheert het.
3. Het Register vermeldt:
 - a. geschenken met een commerciële waarde van meer dan €50,-;
 - b. de bestemming die aan het geschenk wordt gegeven;
 - c. indien het een invitatie van derden betreft: wie de kosten voor rekening heeft genomen.
4. Het Register is openbaar en via internet beschikbaar.

Artikel 4.3 Register buitenlandse dienstreizen

1. Er is een Register buitenlandse dienstreizen .
2. De gemeentesecretaris legt dit Register aan en beheert het.
3. Het Register vermeldt:
 - a. het doel van de buitenlandse dienstreis;
 - b. de bestemming van de buitenlandse dienstreis;
 - c. de duur van de buitenlandse dienstreis;
 - d. het gekozen vervoermiddel, het aantal afgelegde kilometers en de CO2 uitstoot
 - e. de kosten van de buitenlandse dienstreis voor de gemeente of derden.
 - f. waarom niet voor een alternatief voor een dienstreis is gekozen.
4. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Artikel 4.4 Register declaraties

1. Er is een Register declaraties
2. De gemeentesecretaris legt dit Register aan en beheert het
3. Het register vermeldt alle ingediende declaraties van door de burgemeester en wethouders vooruitbetaalde onkosten uit eigen middelen, die voor vergoeding in aanmerking komen

Paragraaf 5 Slotbepalingen

Artikel 5.1 Inwerkingtreding

Deze Gedragscode treedt in werking direct na besluitvorming.

Artikel 5.2 Intrekking eerdere Gedragscode

De Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders van de gemeente Den Haag 2016 wordt ingetrokken.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 25 maart 2021.

De griffier,

De voorzitter,